IMBERNON MARTÍNEZ

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
MICHAEL B. ELMER
8 päivänä kesäkuuta 1995 *

1. Saksalainen Sozialgericht Nürnberg on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle kaksi ennakkoratkaisukysymystä sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 [1] 73 artiklan soveltamisesta suhteessa Saksan lapsilisälakiin samoin kuin lasten perusteella tehtävää verovähennystä ja puolisoiden yhteisverotusta koskeviin Saksan verosäännöksiin.

Asian taustalla olevat tosiseikat

2. Pääasiassa kantajana oleva Espanjan kansalainen José Imbernon Martínez oleskeli Espanjassa syyskuuhun 1988 asti. Hän matkusti 18.9.1988 Saksan liittotasavaltaan ja sai 21.9.1988 alkaen töitä Ansbachissa saksalaisessa yrityksessä Schafft Fleischwerke GmbH.

José Imbernon Martínezin espanjalainen puoliso ja heidän kaksi lastansa, jotka olivat syntyneet vuosina 1974 ja 1978, jäivät asumaan Espanjaan, jossa puolisolla selvitysten mukaan ei ollut ansiotöitä eikä muita tulolähteitä.

José Imbernon Martínez sai vuonna 1988 Espanjassa ajalta 1.1.1988—30.8.1988 työttömyyskorvausta 33 030 Espanjan pesetaa (ESP), joka vastaa 4 000,59 Saksan markkaa (DEM), kun taas työstään palkansaajana Saksassa hänen tulonsa vuoden 1988 loppuosalta olivat 9 923 DEM.

Saksalainen Bundesanstalt für Arbeit, Kindergeldkasse, maksoi José Imbernon Martínezille syyskuusta 1988 lähtien täydet lapsilisät hänen kahdesta lapsestaan. Lisäksi Saksan veroviranomaiset myönsivät vuoden 1988 verotuksen yhteydessä vähennyksen José Imbernon Martínezin kahden lapsen perusteella. Tämä vähennys myönnettiin Saksan tuloverolain, *Einkommensteuergesetz*in (jäljempänä EStG) 33 a pykälän perusteella, jonka mukaan erityisissä tapauksissa voidaan verotuksessa myöntää vähennys muun muassa lasten perusteella henkilöille, joilla

* Alkuperäinen kieli: tanska.

1 — EYVL 1971 L 149, s. 2, sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston 2.6.1983 antamalla asetuksella (ETY) N:o 2001/83 (EYVL L 230, s. 6), jota on muutettu neuvoston 30.10.1989 asetuksella (ETY) N:o 3427/89 (EYVL L 331, s. 1) ja viimeksi neuvoston 30.4.1992 asetuksella N:o 1249/92 (EYVL L 136, s. 28).

muuten ei ole oikeutta tehdä lasten perusteella vähennystä verotettavista tuloista. Myönnettyä vähennystä oli pienennetty suhteessa tavalliseen lasten perusteella tehtävään vähennykseen, sillä vähennys oli laskettu suhteutettuna aikaan ja kattoi vain ne vuoden 1988 kuukaudet, jotka José Imbernon Martínez oli asunut Saksassa.

José Imbernon Martínez haki lapsilleen 26.3.1990 Saksan lapsilisälain, *Bundeskindergeldgesetz*in (jäljempänä BKGG) 11 a pykälän 1 momentin mukaisesti lapsilisän täydennystä, joka olisi ollut 91 DEM kuussa. Hänelle myönnettiin 29.5.1990 kokonaisuudessaan 11 DEM:n suuruinen kuukausittainen täydennys kiistanalaiselle ajanjaksolle, mutta hakemus BKGG:n 11 a pykälän 1 kohdan mukaisen lapsilisän täydennyksen saamiseksi hylättiin epäsuorasti.

José Imbernon Martínez valitti 6.6.1990 päivätyllä kirjelmällä tästä päätöksestä vedoten siihen, että asetuksen N:o 1408/71 73 artiklan mukaisen niin sanotun asumisolettaman perusteella hänen osaltaan olisi katsottava, että hänen puolisonsa ja lapsensa olisivat asuneet Saksassa. Tämän seurauksena hänellä olisi yhtäältä oikeus tehdä lapsien perusteella vähennys verotettavista tuloistaan ja toisaalta oikeus siihen, että hänen verotuksensa toimitettaisiin puolisoiden yhteisverotusta koskevien säännöksien (splitting) perusteella ja näin ollen hänellä olisi myös oikeus BKGG:n 11 a pykälän 1 momentin mukaiseen tavallisen lapsilisän täydennykseen.

Valitus hylättiin 23.8.1990 tehdyllä päätöksellä, minkä jälkeen José Imbernon Martínez nosti 10.9.1990 asiassa kanteen Sozialgericht Nürnbergissä.

Ennakkoratkaisupyyntö

3. Sozialgericht Nürnberg lykkäsi 26.4.1993 tekemällään välipäätöksellä asian käsittelyä ja esitti yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

1. Merkitseekö asetuksen (ETY) N:o 1408/71 73 artiklassa vahvistettu asumisolettamaa koskeva sääntö, että henkilöitä, joilla on oikeus perheavustuksiin ja joiden lapset asuvat toisen jäsenvaltion alueella, on *Bundeskindergeldgesetz*in (Saksan lapsilisälain, BKGG) 11 a pykälän ja siinä viitattujen verosäännösten yhteydessä kohdeltava niin kuin heidän lapsensa asuisivat BKGG:n soveltamisalueella?

2. a) Merkitseekö asetuksen (ETY) N:o 1408/71 73 artiklassa vahvistettu asumisolettamaa koskeva sääntö, että henkilöitä, joilla on oikeus perheavustuksiin ja joiden puolisot asuvat toisen jäsenvaltion alueella, on

BKGG:n 11 a pykälän ja siinä viitattujen verosäännösten yhteydessä kohdeltava niin kuin heidän puolisonsa asuisivat BKGG:n soveltamisalueella?

2. b) Jos kysymykseen 2. a) vastataan myöntävästi, onko hakijaa kohdeltava niin kuin tuloveron sellainen määrä, joka seuraa veroasteikon (*tarifliche Einkommensteuer*, toisin sanoen tuloveron määrä ennen mitään mahdollisia vähennyksiä) soveltamista, olisi laskettu *Einkommensteuergesetz*in (EStG — tuloverolain) 32 a pykälän 5 momentin mukaisesti?

Saksan lainsäädäntö

4. EStG:n 1 pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan vain henkilöt, jotka asuvat tai joiden tavanomainen oleskelupaikka on Saksassa, ovat rajoittamattomasti verovelvollisia.

EStG:n 2 pykälän 7 momentin mukaan tulovero peritään tavallisesti verovuodelta. Jos verovelvollisuus ei kuitenkaan ole kestänyt koko kalenterivuotta, kalenterivuoden asemesta vero peritään siltä ajanjaksolta, jolta asianomainen henkilö on verovelvollinen Saksassa.

EStG:n 26 pykälän 1 momentin mukaan puolisot, jotka molemmat ovat rajoittamattomasti verovelvollisia Saksassa, voivat valita joko erillisverotuksen tai yhteisverotuksen (ns. splitting-järjestelmän). Jos puolisot valitsevat yhteisverotuksen, 26 b pykälästä seuraa, että puolisoiden tulot lasketaan yhteen, minkä jälkeen yhteenlaskettuja tuloja verotetaan niin kuin kumpikin olisi ansainnut puolet niistä. Jos toisella puolisolla on suuret tulot ja toisella pienet tulot tai ei ollenkaan tuloja, splittingin soveltamisesta seuraa, että puolisoiden verotettava tulo tasataan niin, että tuloveroasteikon progressiivisuus lieventyy.

5. Lasten perusteella tehtävästä vähennyksestä säädettiin EStG:n 32 pykälän 2 momentissa tämän riidan syntymishetkellä, että vähennyksessä voitiin ottaa huomioon lapsesta aiheutuvat menot, jos lapsi oli rajoittamattomasti verovelvollinen Saksassa.

Lain 32 pykälän 6 momentissa säädettiin lisäksi seuraavaa:

"Verovelvollisen tuloista vähennetään 2 052 DEM jokaisen huollettavana olevan lapsen perusteella. Jos puolisoja yhteisverotetaan 26 ja 26 b pykälän mukaisesti, tuloista vähennetään 4 104 DEM silloin kun lapsi on molempien puolisoiden lapsi."

6. BKGG:n 11 a pykälän 1 momentissa säädetään seuraavaa:

"Sellaisten lasten perusteella, joista edunsaajalla on oikeus tuloverolain 32 pykälän 6 momentin mukaiseen vähennykseen, maksettavia lapsilisiä korotetaan 6 momentin perusteella lasketulla täydennyksellä, kun edunsaajan verotettava tulo ... on perusvähennystä pienempi ... Verotettava tulo otetaan huomioon siltä osin kuin verotus on toimitettu sen pohjalta; tarvittaessa verotettava tulo voi olla negatiivinen määrä. Silloin kun tuloveroasteikon mukainen tulovero on laskettu tuloverolain 32 a pykälän 5 tai 6 momentin mukaisesti, perusvähennys korvataan perusvähennyksen kaksinkertaisella määrällä."

Yhteisön oikeuden asiaan kuuluvat säännökset ja määräykset

7. Asianosaiset ovat vedonneet siihen, että ETY:n perustamissopimuksen 48 artiklalla on olennainen merkitys nyt käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiselle. Artikla kuuluu seuraavasti:

"1. Turvataan työntekijöiden vapaa liikkuvuus yhteisössä viimeistään siirtymäkauden päättyessä. [2]

2. Se merkitsee, että kaikki kansalaisuuteen perustuva jäsenvaltioiden työntekijöiden syrjintä työsopimusten tekemisessä sekä palkkauksessa ja muissa työehdoissa poistetaan.

3. Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden taikka kansanterveyden vuoksi

2 — ETY:n perustamissopimuksen, joka allekirjoitettiin 25.3.1957, 8 artiklan mukaan yhteismarkkinat toteutetaan asteittain kahdentoista vuoden siirtymäkauden kuluessa.

perustelluin rajoituksin se sisältää oikeuden:

a) hakea tosiasiallisesti tarjottua työtä;

b) liikkua tässä tarkoituksessa vapaasti jäsenvaltioiden alueella;

c) oleskella jäsenvaltion alueella työn tekemiseksi tämän valtion kotimaisten työntekijöiden työsuhdetta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaisesti;

d) työsuhteen päätyttyä jäädä jäsenvaltion alueelle komission antamissa soveltamisasetuksissa säädetyin edellytyksin.

4. ..."

8. Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 73 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Työntekijällä, joka on muun jäsenvaltion kuin Ranskan lainsäädännön alainen, on toisessa jäsenvaltiossa asuvien perheenjäsentensä osalta oikeus perhe-etuuksiin, joista säädetään ensiksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännössä, niin kuin he asuisivat tässä valtiossa."

Asianosaisten yhteisöjen tuomioistuimelle esittämät huomautukset

9. José Imbernon Martínez väittää, että asetuksen N:o 1408/71 73 artiklan sanamuodosta samoin kuin perustamissopimuksen 48—51 artiklan periaatteista seuraa, että työntekijän oikeus saada perhe-etuuksia sen jäsenvaltion lainsäädännön perusteella, jossa työntekijä on, ei saa riippua siitä, asuvatko hänen perheenjäsenensä tämän jäsenvaltion alueella. Se seikka, että yhden jäsenvaltion perhe-etuuksia koskevassa lainsäädännössä viitataan sellaisiin vero-oikeudellisiin säännöksiin, joiden mukaan työntekijän perheenjäsenten on asuttava jäsenvaltion alueella, jotta työntekijä voi saada oikeuden perhe-etuuksiin, ei voi merkitä sitä, että asetuksen N:o 1408/71 73 artiklassa säädettyä niin sanottua asumisolettamaa ei sovelleta, koska muuten jokainen jäsenvaltio voisi viittaamalla sosiaalilainsäädännössään muihin oikeussäännöksiin vapautua soveltamasta 73 artiklassa olevaa säännöstä.

José Imbernon Martínez esittää lisäksi, että häntä on kohdeltu syrjivästi,

mikä vastaa asiassa Schumacker [3] esiintynyttä tilannetta.

10. Espanjan hallitus esittää, että kiistanalainen lapsilisän täydennys on asetuksen N:o 1408/71 73 artiklan mukainen perhe-etuus. Saksan liittotasavallalla on tosin oikeus itse antaa sosiaalietuuksia koskevia säännöksiä, mutta sen on kuitenkin huolehdittava siitä, että näiden säännösten sisältö vastaa yhteisön antamissa yhdenmukaistamissäännöksissä asetettuja edellytyksiä. Liittotasavallan on näin ollen ennen kaikkea noudatettava periaatetta, jonka mukaan työntekijöiden ja heidän perheidensä syrjiminen on kiellettyä kansallisuuden perusteella tai asuinpaikan perusteella ja josta määrätään ETY:n perustamissopimuksen 7 ja 48 artiklassa ja säädetään asetuksen N:o 1408/71 3 artiklassa.

Espanjan hallituksen käsityksen mukaan ei näin ollen ole mahdollista vaatia, kuten BKGG:n 11 a pykälän 1 momentissa vaaditaan, että lapsen perusteella maksettavan lapsilisän täydennys edellyttää sitä, että lapsen asuinpaikka on Saksassa, koska tämä vaarantaa työntekijän perheen oikeuden asua toisessa jäsenvaltiossa ja vaikuttaa työvoiman vapaaseen liikkuvuuteen yhteisössä. Asetuksen N:o 1408/71 73 artiklan säännöstä on tämän vuoksi sovellettava niin BKGG:n 11 a pykälän 1 momenttiin kuin niihin verooikeudellisiin säännöksiin, joihin BKGG:n 11 a pykälän 1 momentissa viitataan.

11. Komission mielestä on ensin tutkittava, ovatko Saksan verosäännökset, joiden vaatimusten on täytyttävä, jotta oikeus lapsilisän täydennykseen saadaan, yhteensopivia perustamissopimuksen 48 artiklan määräysten ja työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella annetun neuvoston asetuksen N:o 1612/68 [4] 7 artiklan säännösten kanssa. Perustamissopimuksessa oleva syrjintäkielto koskee myös välittömiä veroja, ja jos Saksan verosäännöksissä jokin etuus riippuu työntekijän perheen asuinpaikasta, tämä lainsäädäntö ja myös lapsilisän täydennystä koskevat säännökset, joihin lainsäädännössä viitataan, ovat erityisen epäedullisia sellaiselle verovelvolliselle työntekijälle, joka on toisen jäsenvaltion kansalainen. Tämä on peiteltyä syrjintää, joka on ristiriidassa perustamissopimuksen 48 artiklan ja asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan kanssa.

Jos yhteisöjen tuomioistuin ei ole samaa mieltä tästä, komissio on esittänyt, että BKGG:n 11 a pykälän 1 momentin mukainen lapsilisän täydennys on perhe-etuus ja sen vuoksi siihen on sovellettava asetuksen N:o 1408/71 73 artiklaa.

3 — Asia C-279/93, Schumacker, tuomio 14.2.1995, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa.

4 — EYVL 1968 II, s. 467.

12. Saksan hallitus on oikeudenkäynnin aikana ilmoittanut, että EStG:n 32 pykälän 2 momentti on nyt kumottu 21.12.1993 annetulla *Gesetz zur Bekämpfung des Mißbrauchs und zur Bereinigung des Steuerrechts* -lailla, ja samalla lailla EStG:n 32 pykälän 6 momenttiin on lisätty seuraavaa:

"Sellaisen lapsen perusteella, joka ei ole ollut rajoittamattomasti verovelvollinen kalenterivuoden alussa eikä ole tullut rajoittamattomasti verovelvolliseksi kalenterivuoden aikana, vähennys voidaan tehdä vain, jos se on välttämätöntä ja kohtuullista ottaen huomioon olosuhteet valtiossa, jossa lapsen asuinpaikka on."

Kun on kysymys lapsesta, joka asuu jossain jäsenvaltiossa, katsotaan Saksan hallituksen ilmoituksen perusteella jatkossa verovelvollisen verotuksessa aina välttämättömäksi ja kohtuulliseksi vähentää lapsesta aiheutuvien kulujen määrä. Hallituksen käsityksen mukaan muista jäsenvaltioista peräisin olevien työntekijöiden verotuksessa ei enää käytännössä tehdä eroa sillä perusteella, onko näiden työntekijöiden lasten asuinpaikka Saksassa vai jossain muussa jäsenvaltiossa.

Tämän asian osalta Saksan hallitus esitti, että liittovaltion valtiovarainministeriö on 10.8.1992 päivätyssä kirjelmässään määrännyt, että kalenterivuodesta 1992 lähtien lapsiin liittyvien kulujen osalta ei enää pienennetä EStG:n 33 a pykälän mukaista ylimääräistä täydennystä, eikä sitä myöskään pienennetä edelliseltä kalenterivuodelta, jos verotus tältä aiemmalta vuodelta on vielä vahvistamatta. Saksan viranomaiset ovat tällä perusteella myöntäneet José Imbernon Martínezille lapsilisän vaaditun täydennyksen.

Saksan hallitus on lopuksi ilmoittanut, että yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Schumacker antaman tuomion mukaisesti toisista jäsenvaltioista peräisin olevia työntekijöitä kohdellaan jatkossa niin kuin heidän puolisonsa asuisivat Saksassa.

Saksan hallitus on myös sitä mieltä, että yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Schumacker antamaa tuomiota täytyy soveltaa vastaavasti tässä asiassa.

Tutkittavaksi ottaminen

13. Siitä huolimatta, että Saksan viranomaiset ovat jälkikäteen myöntäneet José Imbernon Martínezille lapsilisään vaaditut täydennykset, Sozialgericht Nürnberg pitää kiinni ennakkoratkaisupyynnöstään, sillä se on katsonut, että José Imbernon Martínezin

edun mukaista on saada vastaus kysymyksiin, jos hän joskus myöhemmin — esimerkiksi työttömyyden vuoksi — uudestaan joutuisi tilanteeseen, jossa hänellä olisi niin pienet tulot, että häneen sovellettaisiin BKGG:n 11 a pykälän 1 momentin säännöstä.

Tuskin myöskään voidaan antaa merkitystä sille, että Saksan hallitus aikoo jatkossa vastaavissa asioissa tulkita Saksan verosäännöksiä niin, että muista jäsenvaltioista peräisin olevien työntekijöiden puolisoiden ja lasten asuinpaikan katsotaan olevan Saksassa, jotta vastaavanlaisia riitoja ei esiintyisi. Kansallisten tuomioistuinten ja yhteisöjen tuomioistuimen välistä yhteistyötä ja selkeää tehtävien jakoa koskevassa perustamissopimuksen 177 artiklassa ei yhteisöjen tuomioistuimelle anneta toimivaltaa tutkia ennakkoratkaisupyynnön perusteita tai esitettyjen kysymysten asiaankuuluvuutta. [7]

14. Yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan

"... yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on asian todellisten olosuhteiden perusteella ratkaista, onko ennakkoratkaisun saaminen tarpeellista tuomion antamiseksi ..." [5]

Sen enempää ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kirjelmästä, jossa tuomioistuin pitää kiinni pyynnöstään saada ennakkoratkaisu esitettyihin kysymyksiin, kuin myöskään yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyistä seikoista ei ilmene, ettei ennakkoratkaisupyynnön perustana olevaa asiaa enää käsiteltäisi. Tämän vuoksi esitettyjä kysymyksiä ei voida myöskään jättää tutkimatta sillä perusteella, ettei ennakkoratkaisua enää tarvittaisi asian ratkaisemiseksi. [8]

Ennakkoratkaisupyyntö ei yhteisöjen tuomioistuimen käytännön mukaan menetä yhteyttään pääasian tosiasioihin vain sen johdosta, ettei pyynnön perustana olevaa riitaa näytä olevan — tai ei enää näytä olevan — yhteisöjen tuomioistuimelle esitettyjen tietojen perusteella. [6] Tämän vuoksi sillä, että Saksan viranomaiset ovat maksaneet vaaditun etuuden, ei ole merkitystä sen osalta, kuinka yhteisöjen tuomioistuin suhtautuu asiaan.

15. Edellä esitetyn perusteella en katso, että yhteisöjen tuomioistuimen olisi jätettävä tutkimatta tämä asia.

5 — Vrt. viimeisin tätä koskeva tuomio asiassa C-30/93, AC-ATEL Electronics Vertriebs, tuomio 2.6.1994 (Kok. 1994, s. I-2305, kohta 18).

6 — Vrt. esimerkiksi asia 86/78, Peureux, tuomio 13.3.1979 (Kok. 1979, s. 897, 6 kohta) ja asia C-3/90, Bernini, tuomio 26.2.1992 (Kok. 1992, s. I-1071, 10 kohta).

7 — Vrt. asia C-297/89, Ryborg, tuomio 23.4.1991 (Kok. 1991, s. I-1943, 9 kohta), ja vastaavasti asia 111/75, Mazzalai, tuomio 20.5.1976 (Kok. 1976, s. 657, 9 kohta) ja asia C-83/91, Meilicke, tuomio 16.7.1992 (Kok. 1992, s. I-4871, 24 kohta).

8 — Vrt. asia C-159/90, Grogan, tuomio 4.10.1991 (Kok. 1991, s. I-4685, 12 kohta); asia 338/85, Pardini, tuomio 21.4.1988 (Kok. 1988, s. 2041, 11 kohta) ja asia C-343/90, Lourenço Dias, tuomio 16.7.1992 (Kok. 1992, s. I-4673, 18 kohta).

Tosiasiat

16. Kansallisessa tuomioistuimessa vireillä oleva asia koskee oikeutta saada lapsilisän täydennys aiemmin voimassa olleen lainsäädännön perusteella ja näin ollen sen lainsäädännön perusteella, joka oli voimassa ennen mainittuja Saksan hallituksen tekemiä verosäännösten muutoksia. Tämän vuoksi haluan ottaa kantaa ainoastaan tuona ajankohtana vallinneeseen oikeustilaan.

17. Asianomainen tuomioistuin on esittänyt ennakkoratkaisukysymykset, jotka koskevat saksalaisten lapsilisäsäännösten sekä lasten perusteella tehtäviä vähennyksiä ja puolisoiden yhteisverotusta koskevien saksalaisten verosäännösten suhdetta asetuksen N:o 1408/71 73 artiklaan.

Olen kuitenkin samaa mieltä komission kanssa siitä, että ensin on välttämätöntä ratkaista, estetäänkö työntekijöiden vapaata liikkuvuutta yhteisössä koskevassa perustamissopimuksen 48 artiklassa saksalaisten säännösten kaltaiset kansalliset säännökset. Viittaamalla joukkoon kansallisia verosäännöksiä saksalaisissa säännöksissä asetetaan sellaisen työntekijän, joka on toisen jäsenvaltion kansalainen ja joka ottaakseen vastaan työpaikan on muuttanut asumaan toiseen jäsenvaltioon, perhe-etuuksien saamisen edellytykseksi se, että asianosaisen puoliso ja lapset myöskin muuttavat asumaan sinne tai että heidän tavanomainen oleskelupaikkansa on samassa jäsenvaltiossa kuin työntekijän.

Jos toisesta jäsenvaltiosta peräisin olevan työntekijän tällaista kohtelua koskevien säännösten ei voida katsoa olevan yhteensopivia perustamissopimuksen 48 artiklan kanssa, ei ole syytä ottaa kantaa asetuksen N:o 1408/71 73 artiklan asumisolettamaa koskeviin konkreettisiin kysymyksiin.

18. Vaikkei yhteisöjen tuomioistuimen tehtävänä perustamissopimuksen 177 artiklan yhteydessä ole ratkaista sitä, ovatko kansalliset säännökset ja määräykset yhteensopivia perustamissopimuksen kanssa, vakiintuneesta oikeuskäytännöstä seuraa, että yhteisöjen tuomioistuin on kuitenkin toimivaltainen antamaan kansalliselle tuomioistuimelle yhteisön oikeuden tulkitsemiseksi kaikki ne tiedot, joiden avulla kansallinen tuomioistuin voi ratkaista tämän kysymyksen. [9]

19. Yhteisöjen tuomioistuin on aiemmin mainitussa asiassa Schumacker ratkaissut joukon ennakkoratkaisukysymyksiä siitä, voidaanko kansallisia säännöksiä ja määräyksiä, joiden mukaan verovelvollisia henkilöitä

9 — Ks. esimerkiksi asia C-438/92, Rustica Semences, tuomio 14.7.1994 (Kok. 1994, s. I-3519); asia C-131/91, "K" Line Air Service Europe, tuomio 9.7.1992 (Kok. 1992, s. I-4513) ja asia 215/87, Schumacher, tuomio 7.3.1989 (Kok. 1989, s. 617).

kohdellaan eri lailla riippuen siitä, asuvatko he asianomaisessa jäsenvaltiossa, pitää yhteensopivina perustamissopimuksen 48 artiklan kanssa.

Tilanne kysymyksessä olevassa asiassa oli sellainen, että Belgian kansalainen Roland Schumacker asui Belgiassa, mutta oli töissä Saksan liittotasavallassa. Myös Roland Schumackerin vaimo asui Belgiassa, missä hänellä ei kuitenkaan ollut mitään tuloja. Roland Schumacker pyysi tällöin Saksan veroviranomaisia määräämään hänen tuloistaan menevän lähdeveron muun muassa splittingjärjestelmän perusteella, mutta pyyntö hylättiin viittaamalla siihen, että puoliso ei asunut Saksassa.

Yhteisöjen tuomioistuin on tuomiossaan ottanut ensin kantaa siihen, sovelletaanko perustamissopimuksen 48 artiklassa määrättyä syrjintäkieltoa myös kansallisiin verooikeudellisiin säännöksiin, kun se lausui seuraavaa:

"Perustamissopimuksen 48 artiklaa on tulkittava niin, että sillä voidaan rajoittaa jäsenvaltion oikeutta määrätä, millä edellytyksillä toisen jäsenvaltion kansalainen on verovelvollinen tuloistaan, jotka hän ansaitsee ensimmäiseksi mainitun jäsenvaltion alueella, tai sillä voidaan rajoittaa jäsenvaltion oikeutta määrätä tarkemmat ehdot sellaisen tulon verottamiselle, koska jäsenvaltio ei tämän artiklan nojalla voi välittömiä veroja periessään kohdella toisen jäsenvaltion kansalaista, joka on käyttänyt vapaan liikkumisen oikeutta ja saanut työtä ensiksi mainitun jäsenvaltion alueella, vähemmän suotuisasti kuin omaa kansalaistaan, joka on vastaavassa tilanteessa" (24 kohta).

Yhteisöjen tuomioistuin on tämän jälkeen ottanut kantaa siihen, milloin kysymyksessä on syrjintä, toteamalla seuraavaa:

"... samanlaista kohtelua koskevilla säännöksillä ei vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kielletä pelkästään avointa, kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää, vaan sen lisäksi kaikenlaista piilosyrjintää, joka muita perusteita käytettäessä tosiasiallisesti johtaa samaan tulokseen" (26 kohta),

ja

"... vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan syrjintää ... voi olla se, että toisiinsa verrattavissa olevissa tilanteissa sovelletaan erilaisia säännöksiä tai määräyksiä tai että samaa säännöstä tai määräystä sovelletaan erilaisiin tilanteisiin" (30 kohta).

Kysymykseen, onko kuvatun kaltaisessa tilanteessa kysymyksessä syrjintä, yhteisöjen tuomioistuin on vastannut seuraavasti:

"Sellaisen henkilön osalta, joka asuu eri valtiossa kuin missä hän työskentelee ja joka toisessa jäsenvaltiossa kuin siinä, jossa hän asuu, hankkii suurimman osan tuloistaan ja

perheen melkein kaikki tulot, syrjintää on se, ettei asumis- eikä työskentelyvaltiossa oteta huomioon asianosaisen henkilökohtaista tilannetta ja perhetilannetta" (38 kohta).

Yhteisöjen tuomioistuin ei katsonut, että tätä syrjintää voitaisiin perustella asiaankuuluvan verojärjestelmän yhtenäisyyden varmistamisella:

"... Tällaisessa tilanteessa, jollainen nyt on kysymyksessä pääasiassa, asuinvaltio ei voi ottaa huomioon verovelvollisen henkilökohtaista tilannetta ja perhetilannetta, koska vero, joka hänen on maksettava tälle valtiolle, ei ole riittävän suuri tilanteen huomioon ottamiseksi. Kun tilanne on tällainen, merkitsee yhteisön oikeudessa noudatettu yhdenvertaisuusperiaate, että työskentelyvaltiossa on otettava huomioon sellaisen henkilön, joka asuu eri valtiossa kuin missä hän työskentelee, henkilökohtainen ja perhetilanne samalla tavalla kuin kotimaassaan asuvan kansalaisen tilanne, ja että hänelle myönnetään samat verotukselliset edut" (41 kohta).

Yhteisöjen tuomioistuin ei myöskään ole todennut, että syrjintää voitaisiin perustella niillä hallinnollisilla vaikeuksilla, joita työskentelyvaltiolla on saada tietoja niistä tuloista, joita sellainen henkilö, joka asuu eri valtiossa kuin missä hän työskentelee, hankkii asumisvaltiossa:

"Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten keskinäisestä avusta välittömien verojen alalla ... annetun neuvoston direktiivin 77/799/ETY mukaan viranomaiset voivat saada tarpeelliset tiedot tavalla, jota voidaan verrata viranomaisia kansallisella tasolla koskevaan tapaan" (45 kohta).

Edellä esitetyn perusteella yhteisöjen tuomioistuin päätti seuraavaa:

"ETY:n perustamissopimuksen 48 artiklaa on tulkittava niin, että siinä estetään jäsenvaltiota soveltamasta säännöstä tai määräystä, jonka mukaan työntekijää, joka on toisen jäsenvaltion kansalainen ja joka asuu toisessa jäsenvaltiossa, mutta joka käy työssä ensiksi mainitun jäsenvaltion alueella, verotetaan raskaammin kuin työntekijää, joka asuu ensiksi mainitun jäsenvaltion alueella ja jolla siellä on sama työ, kun toisen jäsenvaltion kansalainen ... saa kaikki tai melkein kaikki tulonsa työstä ensiksi mainitussa valtiossa eikä hän saa toisesta valtiosta tuloja, jotka riittävät siihen, että häntä verotetaan siellä hänen henkilökohtainen tai perhetilanteensa huomioon ottaen."

20. Voi olla hyödyllistä verrata asian Schumacker tosiasioita tämän asian tosiasioihin. Roland Schumacker asui Belgiassa ja häntä verotettiin 15.5.1988—31.12.1989 palkansaajana Saksassa. Belgian ja Saksan välisen kaksinkertaisen verotuksen estävän sopimuksen perusteella verotusoikeus kuului Saksalle valtiona, jossa työskentely tapahtui. Roland Schumackerilla ei 15.5.1988 jälkeen ollut mitään tuloja Belgiassa. Tuomiossa ei ilmoiteta hänen tulojaan ennen 15.5.1988.

José Imbernon Martínez asui ajanjakson 1.1.1988—30.8.1988 Espanjassa ja hankki tässä maassa tuskin yhtä kolmasosaa vuoden 1988 tuloistaan. Loppuvuoden eli 1.9.1988 lähtien Imbernon Martínez työskenteli palkansaajana Saksassa, missä hän hankki yli kaksi kolmasosaa vuoden 1988 kokonaistuloistaan. Tuona ajanjaksona hän oli rajoittamattomasti verovelvollinen Saksassa eikä hänellä ollut 1.9.1988 lähtien mitään tuloja Espanjassa.

Schumackerin ja Martínezin verotuksellinen asema oli sama, sillä molemmat hankkivat kiistanalaisena ajanjaksona kaikki tulonsa työstä Saksassa eikä kummallakaan ollut toisessa valtiossa tuona ajanjaksona tuloja, jotka olisivat olleet riittäviä, jotta heitä olisi voitu verottaa heidän perhetilanteensa huomioon ottaen.

Näiden kahden asian välinen ainoa ero on se, että José Imbernon Martínez asui asiaankuuluvana ajanjaksona Saksassa ja hänellä oli näin ollen vahvempi yhteys tähän maahan kuin Roland Schumackerilla.

Esitetyllä perusteella voidaan mielestäni päätellä, että myös tässä tilanteessa lasten perusteella tehtävää vähennystä ja puolisoiden verotusta koskevat saksalaiset verosäännökset johtavat siihen, että vastaavanlaisissa tilanteissa sovellettiin syrjiviä säännöksiä ja määräyksiä, sillä José Imbernon Martínezin osalta ei lapsilisää myönnettäessä otettu huomioon työskentelyvaltiossa eikä siinä valtiossa, jonka kansalainen hän oli, hänen henkilökohtaista tilannettaan, kun se taas otettiin huomioon niiden Saksan kansalaisten kohdalla, jotka työskentelivät Saksassa vastaavassa palkkatyössä ja jotka perheenjäsentensä kanssa asuivat Saksassa.

21. Kuten yhteisöjen tuomioistuin on asiassa Schumacker vahvistanut, tällaista syrjintää ei voida perustella asiaankuuluvan verojärjestelmän yhtenäisyyden varmistamisella taikka niillä hallinnollisilla vaikeuksilla, joita Saksan veroviranomaisilla mahdollisesti voi olla työntekijän verotettavan tulon laskemisessa.

22. Tämän vuoksi ehdotankin yhteisöjen tuomioistuimelle, että se vastaisi ennakkoratkaisupyynnön esittäneelle tuomioistuimelle, että perustamissopimuksen 48 artiklaa on

tulkittava niin, että siinä estetään sellaiset kansalliset säännökset ja määräykset, joiden mukaan sellaisen työntekijän oikeus perheetuuksiin, joka on toisen jäsenvaltion kansalainen, mutta joka on ansiotyössä ja asuu toisessa jäsenvaltiossa, riippuu tietyistä vero-oikeudellisista edellytyksistä, jotka voidaan täyttää vain, jos työntekijän puoliso ja lapset asuvat tai jos heidän tavanomainen oleskelupaikkansa on samassa jäsenvaltiossa kuin työntekijän.

23. Edellä esitetyn perusteella ei ole syytä arvioida, soveltuuko asetuksen N:o 1408/71 73 artikla BKGG: n 11 a pykälän 1 momenttiin.

Ratkaisuehdotus

24. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin antaa asiassa seuraavan tuomion:

— ETY:n perustamissopimuksen 48 artiklaa on tulkittava niin, että siinä estetään sellaiset kansalliset säännökset ja määräykset, joiden mukaan sellaisen työntekijän oikeus perhe-etuuksiin, joka on toisen jäsenvaltion kansalainen, mutta joka on ansiotyössä ja asuu toisessa jäsenvaltiossa, riippuu tietyistä vero-oikeudellisista edellytyksistä, jotka voivat täyttyä vain, jos työntekijän puoliso ja lapset asuvat tai jos heidän tavanomainen oleskelupaikkansa on samassa valtiossa kuin työntekijän.